

'El gall canta per tots dos', Agustí Bartra

L'editorial Meteora ha encetat una iniciativa la qual, en els temps que corren, no podem deixar de titllar d'heroica: una nova vessant de la seva col·lecció (de poesia!) "Mitilene", dirigida pel també poeta Jordi Cervera, en la qual es recuperaran publicacions de poetes catalans que avui es fa molt difícil retrobar. L'aventura poètica s'ha iniciat amb *El gall canta per tots dos*, d'Agustí Bartra, en una edició a cura de Sam Abrams, qui, també, ha escrit un llarg i intens pròleg. A més, el llibre inclou, al final, unes notes sobre els poemes que n'aclareixen el sentit i la intenció.

La poesia no és un gènere fàcil ni d'acceptació multitudinària tot i que en els darrers anys ha sofert una bona revifalla en la modalitat del recital poètic. Potser és més fàcil escoltar que llegir o potser és que tot té el seu instant àlgid i el seu moment oportú. Bartra tampoc és un autor fàcil. La brillantor d'Espriu, que va monopolitzar durant anys l'escena poètica del país per diferents motius, o la popularitat més aparentment planera d'autors com Joan Oliver l'han situat en l'àmbit una mica ocult dels secundaris de luxe de la seva generació, cosa injusta. Fa alguns anys vam redescobrir Vinyoli i potser ja toca acostar-nos a Bartra. Home d'una gran cultura, en la seva poesia s'apleguen un munt de referents que fan que en ocasions, als no iniciats, ens sembli una poesia pedant i críptica.

No voldria entrar en qüestions més acadèmiques, en el món de les tendències poètiques hi ha especialistes que en saben molt més que no pas jo i el pròleg del llibre amolla ja moltes pistes sobre aquest tema. En el cas de la poesia crec que cal acostar-se als textos des d'una certa innocència, des de l'íntima emoció del moment, cosa que no sempre és fàcil, ja que qualsevol lectura presenta diferents nivells de comprensió relacionats amb el nostre propi bagatge cultural.

Per altra banda Agustí Bartra, com Carles Riba i tants altres, té per a les dones un greuge afegit, les seves esposes van ser dones brillants que van viure a la seva ombra a causa de les dèries i costums de l'època i intuïm que ni ells mateixos –potser ni elles mateixes- van arribar a copsar el seu propi pes intel·lectual. En els poetes i els artistes, en general, hi ha sovint una dosi imprescindible de narcisisme. En castellà tenim el cas de Juan Ramón Jiménez i Zenobia Camprubí, un dels més emblemàtics d'aquestes situacions lligades a uns temps difícils, en els quals la dona estava molt lluny encara de tenir un paper més o menys d'igualtat en la consideració social i cultural.

M'he acostat a aquest llibre, doncs, ho admeto, des d'uns certs prejudicis motivats pel desencant en les meves primeres lectures juvenils d'alguns poemes de Bartra i per un cert feminisme ressentit. Però aquest darrer llibre del poeta és precisament el més adient per iniciar, els qui no el coneixen, en la seva obra, ja que té totes les virtuts del gran poeta que va ser i, en canvi, ens presenta un home-poeta molt humà, pare i espòs, a les portes d'una mort propera, en un moment en el qual qualsevol vanitat literària té molt poc sentit i on ofereix a la seva dona un homenatge sentit i emotiu.

L'edició és molt acurada però sense obra gràfica que acompanyi els poemes, com s'esdevé en d'altres títols de la col·lecció "Mitilene". No fa falta. Si volem acostar-nos a les imatges familiar del poeta sempre podem recórrer a la xarxa on el podem retrobar jove i gran, sempre amb l'Anna Murià al costat. Dos dels poemes inclosos al recull són cartes als seus fills, cartes-poemes, prosa poètica o com en vulguem dir. Són, aquests, també, una mostra d'amor, d'amor de pare-poeta en els quals la condició de pare sobrepassa tota la càrrega literària inevitable.

Per a qui no coneix Bartra és aquest un text imprescindible per iniciar la seva lectura a l'inrevés, des del present cap al passat, i poder retornar després al seu final poètic. La vida d'Agustí Bartra i Anna Murià esdevé un passeig per la història del nostre país i de les seves virtuts, mancances, dificultats i repeses culturals. Els poemes són d'aquells que *s'entenen* com diu la gent a vegades, de forma planera. I les claus ocultes en molts d'ells ens les donen de forma magistral les notes finals. Esperem que aquesta iniciativa de Meteora ens faciliti, en el futur, l'accés a tants textos oblidats o abaltits.

Faria un prec als editors: que sense arribar a les estèrils paritats no oblidin en aquesta tasca les dones-poeta. N'hi ha moltes i bones, d'aquestes generacions que, o bé han viscut a l'ombra dels seus homes o bé són molt poc conegudes, ja que no compten tampoc amb reedicions acurades, de vegades ni tan sols amb *edicions*. El mític *Price dels Poetes* de 1970 en el qual va participar Bartra va comptar amb poca presència femenina però fa quatre dies, en el suplement literari d'un diari, vaig trobar-me amb

un article sobre poetes actuals, joves, entre els mencionats i comentats hi havia un deu per cent de dones. Sense comentarís.

Júlia Costa i Coderch

El gall canta per tots dos / Agustí Bartra / Editorial Meteora / Edició a cura de D. Sam Abrams / 1ª edició, 2012 / 91 pàgines / ISBN: 9788492874613